

Meningen er god

Bostadutvalgets vesentligste intensjon i arbeidet med nye formålsparagrafer har vært ”å ta på alvor utfordringer” knyttet til det kulturelle, verdi- og livssynsmessige mangfoldet. Løsningen de valgte vil neppe oppfylle utvalgets egen intensjon.

Av Bjørn Markussen
Daglig leder i Kristent Pedagogisk Forum (KPF)

Stadig vil det bli viktigere for folk her til lands å kjenne oss trygge når vi er omgitt av mennesker som tenker ulikt med oss selv – også i livets viktigste spørsmål. Og ikke bare trenger vi trygghet; heldig er den som gleder seg over at nabolaget nå er langt mer mangfoldig enn for noen tiår siden. Dette er en kompetanse – kompetansen til å leve trygg og glad sammen med alle andre. Og ingen institusjon kan måle seg med den offentlige skolen og barnehagen som egnet verktøy for barn og unge til å oppøve denne kompetansen. Den som tror dette kun er viktig i storbyene og på Østlandet, er dårlig orientert. Derfor er det bra – veldig bra - at Bostadutvalget har ønsket å utarbeide formålsparagrafer som skal svare på utfordringene ved det kulturelle mangfoldet. Intensjonen er imidlertid langt bedre enn resultatet.

Kristendommens rolle

I Norges kulturarv har kristen tradisjon en særstilling. Dette er en minst like viktig og selvfølgelig erkjennelse som erkjennelsen av at pluraliteten er tiltagende. Når kristen tro og tradisjon - på en helt annen måte enn andre religioner – utgjør en så ”dyp strøm i vår historie” og så sterkt preger vår tenkning, er det også slik i skolesamfunnet vårt. Kristendom spiller en annen rolle i norsk skole enn andre religioner. Er det ikke direkte kunnskapsløst å hevde noe annet?

Nødvendige møter

Nettopp av hensyn til de mange møtene mellom mennesker med ulik kulturell bakgrunn, nettopp med tanke på den nødvendige livssynsdialogen i det moderne mangfoldet – nettopp derfor må vi ikke underslå i barnehagens og skolens formål hvilken tradisjon disse institusjonene står i. Det mennesket som vet hvor og hva hun kommer fra - og som vet hvilken kulturelle arv som preger henne – har de beste forutsetninger til å møte andre med en annen verdifull arv med glede og åpenhet.

Konsensus

I Bostadutvalgets konsensusforslag heter det at opplæringen i skole og lærebedrift skal ”bygge på respekt for menneskeverdet, på åndsfridom, nestekjærleik, likeverd og solidaritet, slik disse grunnleggjande verdiane kjem til uttrykk i kristen og humanistisk tradisjon, i ulike religionar og livssyn, og slik dei er forankra i menneskerettane”. Som sagt, hensikten er god, men dette forslaget imøtekommer ikke behovet for å tydeliggjøre kristendommens unike rolle i vår kultur. Ikke så underlig egentlig. Flertallet i Bostadutvalget ønsket primært i det hele tatt

ingen henvisning til særskilte religioner. Når en da skal kompromisse seg fram til konsensus (en vanlig øvelse for politiske ringrever), er det ikke sjelden at det man til sist samler seg om ikke imøtekommer noen av fraksjonenes gode intensjoner. Bostadutvalgt måtte finne et annet spor for skole- og barnetoget enn de to som primært ble foreslått. Men fant de et alternativt spor som fører til noe godt? Eller sporet både debatten og barnetoget helt av?

Bevissthet om arven

Erling Birkeldal, Helga Byfuglien og Ellen Inga O. Hætta (de var med i Bostadutvalget) skriver i Bostadutvalgets rapport at det i hovedsak er tre anliggender de ønsket å få uttrykt i sitt primærforslag som skiller seg ut fra konsensusforslaget:

- tydeliggjøre foreldrenes ansvar for oppdragelse og opplæring av sine barn, ved å få dette fram tidlig i teksten
- tydeliggjøre «grunnleggjande verdier i kristen og humanistiske tradisjon» som den kulturelle basis for virksomheten
- markere tydelig at mangfoldet i samfunnet må være synlig i skolen, og at den enkeltes overbevisning skal respekteres

Forslaget er uttrykk for en bevissthet om den kulturelle arven og tradisjonen skolen særlig har som oppgave å forvalte. En synliggjøring av majoritetens kulturtradisjon i et felles formål handler ikke om et hegemoni som ekskluderer andre tradisjoner eller oppfatninger. Barn og unge har rett til å få innsikt i en sammensatt kultur, der både majoritet og minoritet blir synliggjort, ikke bare det som er felles. Dette er en forutsetning i en integrerende sosialisering, som det er referert til i mandatet for utvalget.

For å uttrykke dette har vi formulert følgende primærforslag som et alternativ til første avsnitt i konsensusforslaget:

”Skolen skal, i samarbeid og forståing med heimen, gi historisk og kulturell forankring og utruste for livet. Skolen skal byggje på grunnleggjande verdier i kristen og humanistisk tradisjon, og verdier i menneskerettane og i ulike religionar og livssyn i samfunnet, slik som respekt for menneskeverdet, åndsfridom, nestekjærleik, tilgjeving, sanning, likeverd og solidaritet. Skolen skal gje innsikt i kulturelt mangfald og vise respekt for den einskilde si overtyding. Ho skal fremje demokrati, likestilling og vitskapleg tenkjemåte.”
Andre setning, verdigrunnlaget, gjelder også som primærforslag for lov om barnehagen.”

Her er den gode hensikt langt bedre tatt var på.

(datert 14.juni 2007)

(Fra om lag 20. juni vil det til høyre på KPFs nettsider være en ”knapp” som fører inn i ulikt stoff vedrørende debatten om formålsparagrafene. I dag fører et klikk her inn til Bostadutvalgets nettsider.)